

Сценарій проведення міського літературно - мистецького свята

«Омріяна, в піснях звеличена воля»

Мета: розкрити місце і роль Карпатської України в боротьбу за Незалежність; викликати в учнів інтерес до історичного минулого рідного краю, його культури, виховувати любов і гордість за нашу Вітчизну, її мужніх захисників

Обладнання:

Оформлення: *Святково прибраний зал*

Слайд1Заставка (звучить фон величної мелодії Карпат)

В:1 Тобі, найкраща перлино,
Моїх розбуджених надій,
Тобі, що звешся Україна
І в цей життєвий буревій.

В:2 Тобі, що постаті козачі
Для нас змальовуєш щодня.
Я шлю привіт й бажаю вдачі
У сяйві радісного дня!

В:1 Україна... Золота, чарівна сторона. Земля рясно уквітчана, зеленню закосичена. Скільки ніжних поетичних слів придумали люди, щоб висловити гарячу любов до краю, де народились й живуть!

В:2 У глибину століть сягає історія нашого народу. Україна має багате і славне минуле. Вона виплекала Запорізьку Січ, славно Києво-Могилянську академію, виколосала велетнів сили і духу – таких як Богдан Хмельницький, Григорій Сковорода, Устим Кармелюк, Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Михайло Грушевський...

В:1 Цей перелік продовжують імена борців за незалежність нашого краю, такі як Августин Волошин, Юліан Ревай, Августин Штефан, Василь Гренджа-Донський, Микола Долинай і багато інших героїв.

В:2 Сьогодні ми відзначаємо 80-ту річницю яскравої, славної і водночас трагічної сторінки нашої історії країни у боротьбі за незалежність...річницю Карпатської України!

В:1 Вже скільки закривавлених століть
Тебе, Україно, імені лишали.
Тож встаньмо, браття, в урочисту мить
За прапор вільної держави.

В:2 Співаймо разом і тоді нас не збороть
Співаймо, щоб долучитись до добра і слави.
Хай будуть з вами правда і Господь –
Вшануймо Гімн нашої Держави!

В:1 Урочисте зібрання, з нагоди 80-річчя проголошення Карпатської України оголошено відкритим!
(звучить гімн)

В:2 Сьогодні на нашому святі запрошені почесні гості. Серед них –

1. **Мочарник Василь Васильович** – начальник управління освіти, релігій та у справах національностей
2. **Дзяпко Юрій Іванович** – хустська міськрайонна організація української спілки ветеранів Афганістану (воїнів – інтернаціоналістів)

В:1 Слово для виступу надається начальнику управління освіти, релігій та у справах національностей **Мочарнику Василю Васильовичу**

В:2 Кожен народ, якщо він народ, має свою власну історію. Багатовікова історія українського народу – бездонна, невичерпна криниця духу мудрості, перемог і страждань. І тепер, коли ми вже побудували свою власну державу, нам належить вичерпати із цієї криниці багато солоної від сліз та горя води.

Христина Соловій «Стежечка»

виконує Тимченко Інна та вокальний ансамбль «Тисянка» СШ №3

В:1 Подія, яка зібрала нас тут, не просто свято, це вшанування тих, хто віддав своє життя за свободу і незалежність нашого народу. І хоч Карпатська Україна проіснувала недовго, вона продемонструвала прагнення українського народу до створення власної держави, його готовність до жертв, заради досягнення цієї світлої мети.

Сл. і муз. Олександра Пономарьова. Вокально – хореографічна композиція «Заспіваймо пісні за Україну». Виконують учні ЗОШ №2

В:2 Закарпаття – земля української держави. Але шлях до об'єднання всіх українців був довгим і тернистим. Зупинимося на деяких сторінках історії...

В:1 Після розпаду Австро – Угорщини, за рішенням Сен – Жерменського мирного договору, у вересні 1919 року Закарпаття відійшло до Чехословаччини. Після декількох років мадяризації, становище народу покращилося. Тисячі селян одержали земельні наділи, зросла кількість шкіл та культурних товариств, в яких вільно звучала рідна мова. Розгорнулася діяльність прогресивних сил краю. Вони виступали за розширення демократичних прав, досягнення справжньої автономії, за дальший розвиток української культури, запровадження в усіх урядових установах української мови.

Софія Малильо «Карпатська Україна»

читає Тудовші Марія учениця СШ №3

В:2 Закарпаття, як складова частина Чехословацької Республіки, завжди привертало увагу іноземних держав не тільки з огляду важливого географічного положення в Центральній Європі, але й з господарсько – економічного значення як містка на схід. Закарпаття розглядалось імперіалістичними державами як надзвичайно важливий політичний і воєнно – стратегічний міст між Заходом і Сходом.

Сл. Олега Кензова, муз. Бориса Кукоба. «Україна – єдина країна!»

виконують Снітар Івета, Зайченко Ірина учні ЗОШ №5

В:1 Після Мюнхенської змови західних держав з Гітлером йому на поталу і пограбування було віддано Чехословаччину, а разом з нею і Закарпаття.

В:2 3 жовтня 1938 року міністр закордонних справ Угорщини Каня надіслав угорському послові в Празі телеграму, в якій вимагав передачу території, заселеної угорцями, Угорщині. Передача Ужгорода і Мукачева Угорщині обезкровила економіку Закарпаття, бо позбавляла її залізничного сполучення із Словаччиною.

Закарпатська народна пісня «Кедь ми прийшла карта роковата...»

виконують Бордей Олександр та Попович Василь учні ЗОШ №4

В:1 Після Мюнхена та першого Віденського арбітражу склалося нове державно-правове становище Закарпаття. 4 жовтня 1938 року міністром у справах Карпатської Русі був призначений Парканій, а 11 жовтня 1938 року створено

«перший автономний» уряд Закарпаття, куди ввійшли Андрій Бровдій, Едмунд Бачинський, Степан Фенцик, Августин Волошин, Юліан Ревай, Іван П'єшак.

В:2Також для захисту краю 9 листопада у Хусті була створена Організація Народної Оборони Карпатська Січ. Окремо в рамках Карпатської Січі функціонували жіночі відділи – Жіноча Січ.

В:1Уряд Чехословацької Республіки, намагаючись зберегти республіку, пішов на задоволення вимог Закарпаття і 22 листопада 1938 року було легалізовано нове державно – правове становище Закарпаття у складі Чехословацької республіки, згідно з яким «Підкарпатська Русь є автономною частиною Чехословацької республіки.»

*Володимир Прокопів «Красне поле»
читає Раковці Рената учениця ЗОШ №4*

В:2Після окупації частини Закарпаття Угорщиною столицю Карпатської України було перенесено в м. Хуст. Туди ж переїхав і новостворений уряд. Нова влада приступила до проведення аграрної реформи, організації українського шкільництва, суддівства, адміністрації, а головне створення Карпатської Січі – зародку майбутньої армії Карпатської України. Августин Волошин проголосив Карпатську Січ збройною силою Карпатської України.

*Сл. Степана Галябарда, муз. Павла Зіброва «Стрілецький романс»
виконує ансамбль хлопчиків «Ластів'ята» гімназії – інтернату*

В:1Після того, як до Хуста дійшла звістка про проголошення «самостійної» Словацької держави, стало очевидно, що Карпатська Україна не може далі залишатися в чехословацькому державному союзі. Під безпосереднім впливом цих подій прем'єр Волошин скликав Крайовий сойм, який 14 березня 1939 року о 16 годині проголосив Карпатську Україну Самостійною державою. Сойм призначив новий уряд. 15 березня 1939 року Августин Волошин був обраний президентом.

Слайд відео ролик

*Сл. Віталія Войтка, муз. Ірини Батюк «Разом і до кінця»
виконують учні НВК№1*

В:2 15 березня 1939 року відбулося засідання сойму Карпатської України в приміщенні гімназії (сьогодні СШ №1 ім. А.Волошина). На відкриття сойму

зійшлося 22 послі. Сойм провів під голосуванням Августина Штефана 6 засідань з короткими перервами. Він прийняв історичне рішення – проголосити самостійність цієї колишньої чеської провінції.

Слайд відео ролик ,слайд фото!

В:1 Отже,

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЗАКОН Ч. 1.

§ 1. Карпатська Україна є незалежна держава.

§ 2. Назва держави є: **КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.**

§ 3. **КАРПАТСЬКА УКРАЇНА** є республіка, на чолі з президентом, вибраним Соймом Карпатської України.

§ 4. Державна мова Карпатської України є **УКРАЇНСЬКА мова.**

§ 5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, при чому барва синя є горішня, а жовта – є долішня.

§ 6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: медвідь у лівім червонім полі і тризуб св. Володимира Великого на середньому зубі.

§ 7. Державним гімном Карпатської України є "Ще не вмерла Україна".

В:2 Тоді ж Сойм обрав першим Президентом Карпатської України греко-католицького священика, директора учительської семінарії Августина Волошина. Того ж дня про обрання Президента оголосили найбільші радіокомпанії світу.

Богдан Лепкий «Напис на могилах»

читає Кривська Александра СШ№6

В:1 Слово для виступу надається **Василю Полажницю** - учаснику подій на Майдані 2014 р., громадському діячу

В:215 березня 1939 року Будапешт запропонував Хусту мирно включити території Карпатської України до складу Угорщини. Волошин відмовився. Внаслідок чого війська хотинської Угорщини напали на молоду Українську державу. На її захист мужньо стали січові стрільці.

Українська народна пісня «Гей, соколи!»

виконує ансамбль «Соколи» гімназії – інтернату

В:1 Найбільші кровопролитні бої відбулися на Хустському відтинку фронту, кульмінацією яких став бій на Красному полі – рівнині, що простягається перед Хустом, столицею Карпатської України, поблизу села Рокосова... Тут прийняли

останній бій за свободу краю від угорських окупантів молоді патріоти, гімназисти – семінаристи, пластуни. Січовики завзято боронили рідну землю, та після ворожого вогню важкої артилерії та кулеметів, наступу легких танкеток та літаків вони змушені були відступити до Хуста. Після тринадцятиденної війни угорські війська окупували всі найважливіші міста Карпатської України аж до кордонів Польщі і Румунії.

Слайд (відеоролик)

*А. Симоненко «Воїнам – захисникам»
читає Буковецька Богдана учениця ЗОШ № 2*

В:2 *Закарпатська народна пісня «Красне поле не оране»
виконує» виконує Майор Тімея учениця ЗОШ I – II ст.*

В:1 *Моя Карпатська Україно,
Найкраща Квітко на землі,
Летиш тепер уся в руїнах,
Після погрому малярні...*

*Степан Севастіян Сабола «Спомин»
читають Снітар Івета та Томиц Мар'яна учні ЗОШ №5*

В:2 Угорські фашисти жорстоко розправилися зі січовиками. Протягом двох діб тіла вбитих січовиків лежали на землі неприкритими, щоб усі бачили і боялися. Їх ховали разом, їм було усього 18-20 років. З метою приниження українців, яму, у якій спочивають і зараз січовики, закопували й мертву худобу. Так мадяри ненавиділи навіть мертвих українців.

звучить вірш «Юнацькі могили» виконує Рокос Денис

В:1 Карпатські січовики вперше в історії захищали від поневолювачів рідну землю – Карпатську Україну, яка проголосила незалежність. Вони показали світові, що в ім'я цієї незалежності готові обороняти її до останньої краплини крові. Вони не дали окупантам зайняти її парадним маршем і проявити при цьому мужність, хоробрість і відвагу.

*І. Франко «Не пора», сл. та муз. Святослава Вакарчука «Не твоя війна»
виконують учні СШ №1*

В:2 Тож вшануймо пам'ять всіх, хто загинув у боротьбі за створення своєї незалежної держави, хвилиною мовчання та згадаймо їх у молитві.

(метроном - хвилинка мовчання)

В:1 Карпатська Україна проіснувала лише кілька днів, проте залишила свій слід у боротьбі за національну державність. Історичне значення незалежної держави карпатоукраїнців полягало в тому, що було ще раз продемонстровано непереборне прагнення українського народу до створення власної держави.

В:2 Жодна велика держава не наважувалась до цього чинити опір нацистам та їхнім союзникам. І лише маленька, погано озброєна армія маленької держави першою вступила в бій спочатку з чехами, а потім з угорською армією. П'ятиденний спротив Карпатської Січі, а потім тривала партизанська боротьба стали унікальним свідченням ідейності та безкомпромісності українців перед переважаючими силами ворога.

В:1 Ми – незалежна держава. Але повинні пам'ятати тих, хто поклав життя своє за нашу державність.

*Сл. Віталія Човника; муз. Ірини Федишин «Я прошу в неба і землі»
виконує Вероніка Гряділь учениця СШ №6*

В:2 Збережи Боже, солов'їну – захисти Україну! Сьогодні ніщо не може зупинити відродження національного духу. Всім нам треба плекати у серці любов до духовної і культурної спадщини нашої Батьківщини. І буде вона Велика, а з нею Великими будемо й ми.

*Всі учасники свята виходять на сцену під пісню
«У нашому серці»*

В:1 Урочисте зібрання, з нагоди 80-річчя проголошення Карпатської України оголошено закритим!